

Sprog og læsehandleplan 0-6 år:

Blæksprutten - det kulturelle børnehus og

Daginstitutionen Alderslyst:

På baggrund af den kommunale "sprog og læsestrategi" samt pjecerne "Udvikling af sprogfærdigheder hos 0-2 årige børn og 3-6 årige, har vi udarbejdet en lokal handleplan for institutionerne i Alderslyst.

Handleplaner har konkrete anvisninger på det vi tilstræber i handlinger i vores 0- 6 års institutioner. Derudover har vi fokus på sammenhæng i barnets liv med fokus på overgang/ transitperioden mellem hjem/vuggestue, vuggestue/børnehave, samt børnehave og skole, da sammenhæng i barnets liv har betydning for barnets trivsel og tilegnelsen af sprog og læring generelt.

Overordnet:

Grundvilkåret for vores arbejde er, at jo tidligere vi kan understøtte og udvikle barnets sprog, jo større chance er der for, at barnet når et sprogligt niveau og optimal læring i institutionen, i folkeskolen og videregående uddannelser på lang sigt.

I Alderslyst modtager vi børn med vidt forskellige livsbetingelser og fra mange forskellige kulturer og udgangspunktet for vores arbejde ligger i de ressourcer, børn og familier kommer med i mødet med institutionen.

Forældresamarbejde:

Vi har fokus på et godt og trygt forældresamarbejde i hele barnets institutionsliv, og inddrager og ansvarliggør forældrene så meget som muligt i barnets sproglige udvikling.

Forældrene har en afgørende betydning for barnets sproglige udvikling, og undersøgelser viser, at de børn, der støttes sprogligt i både hjem og institution, klarer sig bedst på lang sigt.

Forældrene kan støtte den sproglige udvikling hos barnet ved at snakke med barnet fra det er helt spædt. Her udvikles øjenkontakten og kommunikationen, der er fundamentet for det fremtidige talte sprog. Barnet pludrer og forældrene svarer, forældrene viser barnet ting, sætter ord på og skærper herved barnets nysgerrighed, lyst, kommunikative evne og koncentration.

Når barnet bliver ældre, kan forældrene med fordel gøre de samme ting i hjemmet, som vi gør i institutionen.

I familien med to sprog er det vigtigt, at forældrene taler modersmål med deres børn. Det kan være en stor gave for børn at kunne tale flere sprog, men det er vigtigt for alle børn, at have et sprog de bruger i den tætteste relation, som er i hjemmet med forældrene. Undersøgelser viser desuden, at børn, der har et godt modersmål nemmere tilegner sig et nuanceret andet sprog, som f.eks. dansk.

Udfordringer med hørelsen kan have afgørende betydning for barnets sproglige udvikling. Derfor er det vigtigt, at forældrene fortæller institutionen, hvis barnet har haft gentagende eller vedvarende mellemørebetændelser eller væske i øret, så barnets hørelse kan observeres både i hjemmet og i institutionen. Opstår der tvivl eller bekymring anbefaler vi, at forældrene kontakter egen læge for nærmere undersøgelse.

Generelt for de 0-6 årige i forhold til medarbejdernes pædagogiske tilgang:

Medarbejderne tilstræber at sætter ord på barnets følelser, så barnet oplever sig set, hørt og anerkendt.

Barnets intentioner understøttes og italesættes af den voksne, så barnet oplever, at kommunikationen forstås og får mere mod på at kommunikere med omgivelserne.

Medarbejderne tilstræber at forberede børnene på det, der skal ske, så børnene får en kobling mellem sproget og det, der sker omkring dem f.eks. aktiviteter og hverdagsrutiner.

Medarbejderne tilstræber, at kommunikationen er så konkret, som muligt og gerne hjulpet af billeder og symboler.

Der sættes ord på det vi gør i hverdagen. Medarbejderne tilstræber, at tale langsomt og tydeligt og søger øjenkontakten med barnet, så ofte som muligt.

Medarbejderne tilstræber, at anvende et nuanceret ordforråd og forklarer barnet nye ord evt. understøttet af billeder, når dette er nødvendigt. Ligeledes kan alle sanserne inddrages, når dette er muligt.

Medarbejderne tilstræber, at agere som verbale rollemodeller og sætter ord og sætninger på de daglige gøremål.

Medarbejderne tilstræber, at der bliver så mange skift i samtalen med barnet som muligt, så barnet udvikler evne til fordybelse i samtalen, dvs. holde fokus, at tale – være på, at lytte og reflektere.

Medarbejderne tilstræber, at børnene får ordene i deres egen mund. De kan f.eks. bruge hv. spørgsmål i dialogen med dem, så børnene ikke kun kan svare ja og nej. Ligeledes udfordres børnene alderssvarende og i forhold til nærmeste udviklingszone.

Medarbejderne tilstræber, at hverdagen organiseres, så der er mulighed for at dele børnene op i små grupper, hvor nærværet med en voksen har bedst mulige betingelser. Det kan f.eks. være på en lille tur, under højtlesning osv. Disse små grupper er ligeledes befordrende for, at medarbejderen kan følge barnets spor og gå på opdagelse sammen med barnet i forhold til lige netop det, barnet er optaget af, hvilket igen er befordrende for barnets tilegnelse af ny viden og læring.

Medarbejderne tilstræber, at støtte barnet og sætte ord på de ting, som barnet endnu ikke har ord for. Medarbejderen kan "give barnet ord", hvis barnet bruger lang tid på at lede efter det rigtige ord og medarbejderne kan tilrettelægge aktiviteter, der sikrer præsentation af bestemte ord.

Der arbejdes med "Barnets bog", så barnet både har en historie med hjemmefra, når det modtages, men også så barnet kan vise, fortælle, pege på noget af det, barnet har oplevet i institution, som kan give helhed og sammenhæng i barnets liv og give anledning til meningsfuld dialog mellem børn og forældre.

Der arbejdes med sprog i forbindelse med ny teknologi som f.eks. iPads og billedskærme i forhold til udvalgte læringsspil, film, historier osv.

Generelt for miljø/læringsrum:

Vi tilstræber et miljø og et læringsrum, der er præget af og indbyder til: dialog, mulighed for at udfolde sig fysisk, mulighed for at lege både i små og store grupper, mulighed for at være tæt på en voksen, langt væk fra en voksen og mulighed for en stille stund uden forstyrrelser. Omgivelserne skal stimulere til sprog og nysgerrighed omkring kommunikation.

Barnets nysgerrighed til kommunikation styrkes bl.a. ved stimulering af alle barnets sanser og nærvær med en voksen. Kommunikation har både verbal og nonverbal karakter.

Indretningen og udsmykning inspirerer og stimuler sanserne, så barnet får lyst til kommunikation med omgivelserne f.eks. via uroer i vuggestuen og plakater i børnehaven.

Indretningen sikrer, at børnene har adgang til bøger, billeder, læringsspil osv., der ligeledes kan inspirere og udvikle.

Vi bestræber os på, at skabe et miljø og læringsrum, hvor vi undgår mange afbrydelser og forstyrrelser af f.eks. støj og telefoner, der ringer.

General indsats for de 0-2 årige børn:

Medarbejderne tilstræber:

- At puslesituationen udnyttes til en tæt fysisk kontakt og god øjenkontakt mellem det enkelte barn og den voksne. Der prioriteres tid til putning, til pludren, sang og små rim og remser.
- At når barnet øver sig/begynder at tale i sætninger, gentager medarbejderne barnets budskab korrekt, så barnet hører "den rigtige ordstilling".
- At medarbejderne er i øjenhøjde med børnene, og derfor foregår en del af samværet i vuggestuen på gulvet.
- At medarbejderne sætter ord på det, der sker. Lægger op til turtagning og dialog, når der snakkes.
- At medarbejderne til samling og i hele hverdagen benytter dialog, leg med sproget, rim, remser og sang som en naturlig del.
- At medarbejderne styrker barnets opmærksomhed mod et fælles tredje i fællesskab med andre.
- Vi tilstræber, at alle børn kan de forskellige grundfarver og kan tælle til ti, da dette er en god tommelfingerregel jf. det kognitive niveau.
- At der udarbejdes en Trass inden børnehave start.

Fokuseret indsats for de 0-2 årige børn:

Medarbejderne tilstræber:

- At der udarbejdes en sprogvurdering.
- At der arbejdes bevidst med de ti sprogstrategier.
- At der arbejdes med tematisk sprogarbejde.
- At der tilbydes dialogisk læsning.
- At der tilbydes en plads i Familieværkstedet.
- At der ud fra et vurderet behov, udarbejdes en sproglig handleplan for det enkelte barn. Forældrene inddrages altid i dette arbejde.

Disse punkter og det daglige arbejde omkring barnet varetages af primærpædagogerne i samarbejde med husets sprogpædagog og evt. tosprogsvejderen.

Særlig indsats for de 0-2 årige børn:

Medarbejderne tilstræber:

- At der udarbejdes en handleplan.
- At der arbejdes med sproglige individuelle læringsmål.
- At der hvert ½ år laves opfølgning.

- At der arbejdes særligt med de 10 sprogstrategier.
- At der arbejdes særligt med tematisk sprogarbejde.
- At der tilbydes dialogisk læsning.
- At der tilbydes en plads i Familieværkstedet.

Disse punkter og det daglige arbejde omkring barnet varetages af primærpædagogerne i samarbejde med husets sprogpædagog og i samarbejde med tosprogsvejleder og/eller tale – hørelære.

Generel indsats for de 3-6 årige:

Medarbejderne tilstræber:

- At børnene til samling præsenteres for sanglege, regnelege, højtlesning, børnefortællinger, eventyr, teater og børnenes egne sproglige fremstillinger som f.eks. at fortælle om en oplevelse eller "læse op fra en bog".
- At turtagning er en stor del af hverdagen og børnene øver sig nu i, at lytte til andre og tale en af gangen.
- At børnene skiftes til at dække bord og bliver f.eks. præsenteret for et nuanceret ordforråd i forhold til forskel mellem dyb og flad tallerken, glas, kopper, krus osv.
- At barnet kan fortælle en historie og genfortælle en oplevelse for de andre børn.
- At barnet kan vente på tur og deltage i en dialog med de andre børn. F.eks. være med til at løse opgaver eller konflikter ved hjælp af sproget.
- At der inden skolestart arbejdes målrettet på udvikling af kompetencer, der skaber sammenhæng for barnet i forbindelse med skolestart og styrker barnets selvopfattelse af, at være et kompetent skolebarn.
- At barnet øver sig i at skrive sit eget navn, det ved hvad far og mor hedder, hvor det bor i Silkeborg osv.
- At barnet begynder at kunne anvende et mere abstrakt sprog og nu kan samtale om ting, der ikke er konkrete.
- At barnet har nået et udbygget sprog, der skal eksperimenteres med sproget, der skal fortsat leges og nogle børn begynder at have interesse for det skriftlige. Denne interesse kan understøttes ved f.eks. at bede barnet finde eget navn på en liste, bede barnet skrive navn på tegninger, tale med barnet om skilte og symboler de møder i trafikken, lade barnet skrive historier med børneskrivning, lade børnene indtale historier på iPads osv.

Fokuseret indsats for de 3-6 årige børn:

Medarbejderne tilstræber:

- At der udarbejdes en sprogvurdering.
- At der arbejdes bevidst med de ti sprogstrategier.
- At der arbejdes med tematisk sprogarbejde.
- At der tilbydes dialogisk læsning.
- At der tilbydes en plads i Familieværkstedet.
- At der ud fra et vurderet behov, udarbejdes en sproglig handleplan for det enkelte barn. Forældrene inddrages altid i dette arbejde.
- At der udarbejdes en SPU (skoleparathedens undersøgelse) inden skolestart.

Disse punkter og det daglige arbejde omkring barnet varetages af primærpædagogerne i samarbejde med husets sprogpædagog og evt. tosprogsvejlederen.

Særlig indsats for de 3-6 årige børn:

Medarbejderne tilstræber:

- At der udarbejdes en handleplan.
- At der arbejdes med sproglige individuelle læringsmål.
- At der hvert ½ år laves opfølgning.
- At der arbejdes særligt med de 10 sprogstrategier.
- At der arbejdes særligt med tematisk sprogarbejde.
- At der tilbydes dialogisk læsning.
- At der udarbejdes en SPU (skoleparathedens undersøgelse) inden skolestart.
- At der tilbydes en plads i Familieværkstedet.

Disse punkter og det daglige arbejde omkring barnet varetages af primærpædagogerne i samarbejde med husets sprogpædagog og i samarbejde med tosprogsvejleder og/eller tale – hørelære.

Organisering i Alderslyst:

Vi har sprogpædagoger, der er ansvarlige for at have fokus på udvikling af det sproglige miljø og læringsrum.

Sprogpædagogerne holder jævnligt møder og deltager i et kompetenceløft gennem ministeriets tosprogs taskforce.

Sprogpædagogerne er tovholdere på arbejdet med drejebøger, SMTTE modeller og læringshistorier, så vi fortsat udvikler vores pædagogiske praksis og bliver dygtigere.

Sprogpædagogerne er ansvarlige for vidensdeling og sparring i lokalt hus, men også på tværs i området, hvor vi med fordel kan hente inspiration fra hinanden og dele erfaringer.

Samarbejdspartnere:

I vores institutioner har vi tilknyttet tosprogsvejledere fra Kompetencecenteret. Vejlederne kommer i institutionen og yder vejledning til medarbejderne i forhold til udvikling af den pædagogiske praksis. Vejlederne varetager også opgaver som f.eks. dialogisk læsning og sprogvurderinger. Institutionerne har tilknyttet en talehørelærer, der varetager undervisning af børn med særlige og specielt udtalemæssige vanskeligheder hos vores børn. Ligeledes varetager disse også en vejlednings og rådgivningsfunktion til forældre og medarbejdere. Sundhedsplejen kan ligeledes have en aktiv rolle i forhold til sproglige udvikling og kan f.eks. bistå med rådgivning og sparring til forældrene fra fødslen og frem til, at barnet starter vuggestue. Forældrene vil altid blive informeret, hvis medarbejderne vurderer, at der er behov for tiltag og ekspertise, som medarbejderne ikke selv kan varetage.

Evaluerings:

Sprog – og læsehandleplanen evalueres lokalt i enhederne i januar 2015. Inden august 2015 evalueres der på tværs af enhederne og denne opgave varetages af de lokale tosprogs taskforce grupper og ledelsen.

HVIS DU VIL VIDE MERE:

Se og læs mere på www.sprogpakken.dk Denne side kan oversætte til ti sprog.

<http://kompetencecenter.silkeborgkommune.dk>